

DE VLAAMSE MINISTER VAN BRUSSEL, JEUGD EN MEDIA

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorstel van beslissing van de Vlaamse Regering houdende de selectie van maximaal vijf prioritaire doelstellingen voor het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan
- Definitieve goedkeuring

1. INHOUDELIJK

1. SAMENVATTING

Op initiatief van de bevoegde minister, in deze de Vlaams Minister van Brussel, Jeugd en Media, neemt de Vlaamse Regering een definitieve beslissing over de vijf grote prioritaire doelstellingen waarop het Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024 wil inzetten.

Na goedkeuring worden deze doelstellingen verder uitgewerkt in projectplannen. De projectplannen vormen in hun geheel het Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan. Dit Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan dient door de Vlaamse Regering tegen uiterlijk 1 oktober 2020 te worden goedgekeurd om het vervolgens te kunnen overhandigen aan het Vlaams Parlement en het Kinderrechtencommissariaat.

2. SITUERING VAN DE NOTA

De volledige situering van de nota met betrekking tot de keuze van vijf prioritaire doelstellingen voor het Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024 (JKP), kan worden gelezen in de principiële goedkeuring door de regering VR 2020 0702 DOC JKP 1ter nota.

3. SELECTIE DOOR DE VLAAMSE REGERING VAN DE MAXIMAAL VIJF PRIORITAIRE DOELSTELLINGEN VOOR KINDEREN EN JONGEREN

3.1. Toetsstenen voor de keuze van vijf prioritaire doelstellingen voor het Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan

Het komende Vlaamse JKP dient invulling te geven aan de vier decretaal vastgelegde beleidsdoelstellingen, zijnde gelijke kansen, brede ontwikkelingskansen, ruimte en formele en informele betrokkenheid bij de samenleving.

Hiertoe legt de Vlaamse Regering, op voorstel van de minister bevoegd voor Jeugd, een beperkt aantal prioritaire, overheidsbrede, geïntegreerde doelstellingen rond jeugd- en kinderrechtenbeleid vast. Zich baserend op de uitkomsten van het participatief traject binnen

de vorige en de huidige legislatuur is de voorliggende keuze voor de vijf prioritaire doelstellingen gebaseerd op:

a. Prioriteiten binnen het Regeerakkoord en de hieruit voortvloeiende beleidsnota's

Er wordt rekening gehouden met de in het Regeerakkoord bepaalde krachtlijnen en de in de beleidsnota's vertaalde ambities. In die zin schuift de Beleidsnota Jeugd 2019-2024 een versterkend jeugdbeleid voor alle kinderen en jongeren in Vlaanderen naar voren. Dit zal binnen het beleidsdomein Jeugd vorm krijgen door in te zetten op een kindvriendelijke samenleving waar kinderrechten centraal staan, de stem van kinderen en jongeren worden gehoord, door de kracht van het jeugdwerk verder uit te bouwen en in te zetten op een geïntegreerd, (boven)lokaal, ambitieus en empirisch onderbouwd jeugdbeleid, met aandacht voor interregionale, bilaterale en internationale samenwerking en netwerking.

Hiermee rekening houdend, brengt dit met zich mee dat diversiteit in al zijn vormen, als invulling van de decretale beleidsdoelstelling 'gelijke kansen' horizontaal wordt verweven in de vijf te kiezen prioritaire doelstellingen en dus niet als aparte prioriteit wordt gekozen. Dit geldt evenzeer voor de decretale beleidsdoelstelling inzake het verhogen van informele en formele betrokkenheid van kinderen jongeren, waarbij het bevorderen en erkennen van participatie van kinderen en jongeren een rode draad vormt binnen het JKP.

b. De effectiviteit van de vijf prioritaire doelstellingen

Met het JKP verbindt Vlaanderen zich tot concrete, haalbare en realiseerbare doelstellingen die een impact en waarneembaar effect hebben op het leven van alle kinderen, jongeren en jongvolwassenen in Vlaanderen.

De verscheidene beleidsplannen binnen de Vlaamse Regering dienen elkaar te respecteren, aan te vullen en te versterken om zo de slaagkansen en de effecten van elk plan te vergroten. Om overlap en versnippering van cruciale thema's te vermijden, wordt er expliciet voor gekozen om de bestaande beleidsplannen te verzilveren. Mogelijkheden worden optimaal benut om het perspectief, de behoeften en de stem van de specifieke doelgroep, die kinderen, jongeren en jongvolwassenen zijn, in deze beleidsplannen een uitdrukkelijke plaats te geven. Concreet werd en wordt er samengezeten met de coördinerende ministers van de respectievelijke beleidsplannen en projecten om een kind- en jongerenreflex binnen te brengen en te verankeren.

Dat bijgevolg armoede of klimaat niet uitdrukkelijk als prioriteiten in het JKP worden opgenomen, wil absoluut niet betekenen dat hieraan geen belang wordt gehecht noch gevolg wordt gegeven. Kinderarmoede wordt dus niet geschrapt als een prioriteit van de Vlaamse Regering. Integendeel, net vanuit de ambitie om versnippering van cruciale thema's te voorkomen, is er op vlak van (kans)armoede bij kinderen en jongeren de uitdrukkelijke keuze gemaakt om dit zichtbaar te integreren in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA). De specifieke aandacht voor kinderarmoede binnen het armoedebestrijdingsbeleid is bovendien expliciet opgenomen in het Vlaams Regeerakkoord. Dit geldt eveneens voor het klimaatbeleid in zijn geheel. Ik engageer mij als Vlaams minister van Jeugd om, in functie van afstemming en het binnenbrengen van het perspectief van kinderen, jongeren en jongvolwassenen, samen te zitten met de bevoegde coördinerende ministers van deze beleidsplannen (zie ook Beleidsnota Jeugd OD 3.2.). De Vlaamse Jeugdraad en het Kinderrechtencommissariaat zullen hierbij nauw betrokken worden. Ik neem het advies van de Vlaamse Jeugdraad en het Kinderrechtencommissariaat ter harte en zal mijn collega-coördinerend minister Armoedebestrijding stimuleren om hen om advies te vragen bij de voorgestelde prioriteiten in het VAPA.

De keuze voor de vijf prioritaire doelstellingen gaat uit van haalbare financiële inspanningen

en een effectieve ambitie. De doelstellingen verwoordten geen inspanningsverbintenissen, maar zijn gericht op het boeken van resultaten voor alle kinderen, jongeren en jongvolwassenen. Het gaat om systematische en projectmatige prioriteiten die een waarneembaar effect beogen. In die optiek werd een aantal prioriteiten concreter ingevuld en gekoppeld aan een bepaalde thematiek.

c. De kracht van het coördinerend werken binnen de context van de Vlaamse Regering

Het innovatieve en dus ook de kracht van het JKP is dat met ingang van deze regeerperiode de doelstellingen overheidsbreed en strategisch zijn, met een specifieke focus. Rekening houdend met het Regeerakkoord en de verschillende beleidsnota's vormt het JKP een instrument om werk te maken van een jeugd- en kinderrechtenbeleid in Vlaanderen voor de komende vijf jaren. Met het JKP wordt dus een antwoord geboden op de vraag van de Vlaamse Jeugdraad en het Kinderrechtencommissariaat om in te zetten op samenwerking tussen beleidsdomeinen en beleidsniveaus.

In dialoog met mijn collega-ministers wordt nagegaan welke beleidsdomeinen en vakministers gevat zijn. De gevatte vakministers geven aan in welke mate en hoe ze inhoud, vorm en uitvoering kunnen geven aan de binnen het JKP geformuleerde prioriteiten. Deze werkwijze zorgt bij iedere prioriteit voor meer transparantie en creëert mogelijkheden om dwarsverbanden te leggen tussen de verschillende beleidsdomeinen. Het JKP zal bijgevolg doelgericht aangeven wat de Vlaamse Regering wil bereiken.

3.2. Voorstel van vijf prioritaire doelstellingen voor het Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan

Op basis van het gelopen traject en de aangehaalde toetsstenen worden de volgende vijf prioritaire doelstellingen voor het nieuwe Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan voorgesteld:

1. Welbevinden en positieve identiteitsontwikkeling
2. Gezonde en leefbare buurten
3. Engagement in de samenleving door vrijwillige inzet
4. Vrijtijdsbesteding voor allen
5. Mediawijsheid

Deze doelstellingen formuleren uitdagingen waarvoor Vlaanderen vandaag staat. Via een krachtig JKP wenst de Vlaamse Regering zo voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen die in Vlaanderen leven en opgroeien een verschil te kunnen maken.

Rekening houdend met het traject dat de Vlaamse Regering doorloopt voor het uitwerken van een VAPA met uitdrukkelijke aandacht voor kinder- en jongerenarmoede, zijn de adviezen van het Kinderrechtencommissariaat en de Vlaamse Jeugdraad niet van die aard dat er iets moet worden gewijzigd in de keuze van de prioriteiten. Het spreekt voor zich dat de beide adviezen zullen worden meegenomen bij de uitwerking van het JKP in concrete projectplannen.

4. VERDER PROCES VOOR DE INVULLING EN UITWERKING VAN DE GESELECTEERDE PRIORITEITEN VAN HET VLAAMS JEUGD- EN KINDERRECHTENBELEIDSPLAN

4.1. Organisatiestructuur voor de uitwerking en de opvolging van de prioriteiten

Rekening houdend met het Regeerakkoord en de verschillende beleidsnota's vormt het JKP

een instrument om werk te maken van een jeugd- en kinderrechtenbeleid in Vlaanderen voor de komende vijf jaren.

De organisatiestructuur is er op gericht om planlast zoveel mogelijk te vermijden en afstemming met de vooropgestelde timing in de beleidscyclus te kunnen maximaliseren .

Per gekozen prioriteit wordt een doelstellingsspecifieke stuurgroep opgericht. Deze bestaat uit de betrokken vakministers, het aanspreekpunt jeugd- en kinderrechtenbeleid binnen zijn/haar administratie en iemand vanuit het dep. CJM. De stuurgroepen coördineren de opmaak en de opvolging van de projectplannen.

De concrete invulling en de uitwerking van de projectplannen ligt in de handen van de doelstellingsspecifieke projectteams. De stuurgroep stelt dit projectteam samen, dat minstens bestaat uit voor de prioriteit verantwoordelijke ambtenaar binnen het dep. CJM, specifieke beleidsmedewerkers, experten, organisaties waaronder minstens op de prioriteit betrokken jeugd(werk)organisaties en lokale besturen. Dit projectteam moet zorgen voor een sterke betrokkenheid van tal van actoren.

In dialoog zal een vakminister kunnen aangeven voor welke prioriteit hij/zij zich gevat ziet, alsook te bepalen op welke wijze hij/zij inhoud, vorm en uitvoering kan geven aan deze prioriteit. Als coördinerend minister waak ik over een efficiënte tijds- en investeringsvriendelijke procedure.

Aan de administraties wordt de opdracht gegeven om de prioriteiten verder uit te werken, op aansturen van de nog op te richten doelstellingsspecifieke stuurgroepen en hiermee samenhangende projectteams. Het is de bedoeling dat voor de uitvoering van de projectplannen de nodige middelen worden vastgelegd in de begrotingen (zie ook art. 3, 3de lid BVR 7 september 2018).

De betrokken vakministers rapporteren jaarlijks via de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) over de beleidsmaatregelen (acties) binnen hun vakdomein waarmee ze uitvoering geven aan de prioritaire doelstellingen. In de BBT wordt gerapporteerd over de uitvoering van deze doelstellingen in het daartoe voorziene luik voor transversale, horizontale en overkoepelende strategische doelstellingen. Voor beleidsmaatregelen (acties) die het eigen vakdomein overschrijden, komen de betrokken ministers tot een gezamenlijke rapportering in hun respectievelijke BBT.

4.2. Korte duiding bij de maximaal vijf prioritaire doelstellingen

Hieronder volgt een korte toelichting per prioriteit. Onderstaande bouwt verder op het overzicht en de onderbouwing van de geprioriteerde doelstellingen voortvloeiend uit de omgevingsanalyse en gesprekken met de jeugdsector. Het is nog geen voorafname over hoe iedere prioritaire doelstellingen effectief vorm en inhoud moet krijgen.

De concrete invulling en uitwerking van iedere prioriteit gebeurt in de projectplannen die samen als het Vlaamse Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024 voor 1 oktober 2020 worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering en vervolgens overhandigd aan het Vlaams Parlement en het Kinderrechtencommissariaat.

1. Welbevinden en positieve identiteitsontwikkeling

Er wordt bewust gekozen om de doelstelling open te trekken naar welbevinden in het algemeen en niet louter 'gezondheid'.

Er moet een duidelijk verband gelegd worden met jongvolwassenen. We denken hierbij bijvoorbeeld aan kwaliteitsvolle jobs, welbevinden op het werk, tegengaan van *burn-outs*...

Positieve identiteitsontwikkeling kan worden gelinkt aan diversiteit en gender.

Mogelijke aandachtspunten voor komende projecten zijn: integriteit en geweld, met hierbij ook aandacht voor (cyber)pesten, geweldloze communicatie, geweldloze opvoeding; de

levenskwaliteit van kinderen en jongeren bij het uit elkaar gaan van ouders; preventie (ruimer dan enkel vanuit een welzijnsperspectief); schooluitval en jeugdwerkloosheid...
Samen met de bevoegde ministers zal hieraan verder concreet vorm worden gegeven.

2. Gezonde en leefbare buurten

Er wordt gekozen voor concrete termen, nl. 'gezond' en 'leefbaar'.

Door de inlassing van 'gezond' wordt de vraag van kinderen en jongeren naar een 'stem in de toekomst van de planeet' gelinkt aan de eigen leefomgeving.

'Leefbaar' verwijst onder meer naar '*child-friendly*', '*age-friendly*' en '*8 - 80 cities*'.

Mogelijke aandachtspunten voor komende projecten zijn: multi-functioneel gebruik van schoolgebouwen/schoolspeelplaatsen; genoeg speel- en ontspanningsruimte in de publieke ruimte; verplaatsingsmogelijkheden; zorgzame buurten...

Samen met de bevoegde ministers zal hieraan verder concreet vorm worden gegeven.

3. Engagement in de samenleving door vrijwillige inzet

Deze prioriteit richt zich op de informele en formele participatie van kinderen, jongeren en jongvolwassenen aan de samenleving door vrijwillige inzet. Zo willen we vorm en uitvoering geven aan de kracht die uitgaat van de deelname en inzet van kinderen, jongeren en jongvolwassenen aan de samenleving.

Mogelijke aandachtspunten voor komende projecten zijn: jeugdwerk, vrijwilligerswerk, vermaatschappelijking van hulp, zorg en steun, schoolondersteuning, coaches....

Samen met de bevoegde ministers zal hieraan verder concreet vorm worden gegeven.

Het luik 'Beleidsparticipatie' dat in de oorspronkelijk aangeleverde prioriteit sterk naar voren kwam, wordt ondersteund en vanuit het beleidsdomein Jeugd zal hier krachtig op worden ingezet. Beleidsparticipatie is evenwel geen prioriteit op zich in het JKP, mede doordat, wat reeds eerder werd aangehaald, informele en formele betrokkenheid binnen het JKP een decretale beleidsdoelstelling is en dus alle prioriteiten doorkruist.

4. Vrijtijdsbesteding voor allen

De term 'allen' verwijst expliciet naar inclusie en diversiteit. Bruggen moeten worden gebouwd opdat vrije tijd effectief en divers kan worden ingevuld.

Vrije tijd en vrijetijdsbesteding gaan niet enkel om kinderen en jongeren. Ook hier wordt uitdrukkelijk de link gelegd met 'jongvolwassenen'.

Mogelijke aandachtspunten voor komende projecten zijn: solidariteitsprincipe bij prijzen en lidgeld; aanbod UITPAS; vakantie in eigen land/streek; ruimer in te vullen dan jeugdwerk, maar met aandacht en oog voor kracht van en expertise binnen jeugdwerk....

Samen met de bevoegde ministers zal hieraan verder concreet vorm worden gegeven.

5. Mediawijsheid

Als expliciete geformuleerde prioriteit draagt het JKP bij tot het uitdragen en verwezenlijken van een van de speerpunten van mijn beleid.

Mogelijke aandachtspunten voor komende projecten zijn: beeldvorming (over kinderen, jongeren en jongvolwassenen); weerbaarheidsopbouw; geletterdheid; privacy; digitalisering & globalisering; in elkaar overvloeiende online en offline leefwereld; samenvallen van sociale kloof met digitale kloof; toegang en gebruik bij kwetsbare groepen (uithuisplaatsing, uithuiszetting, personen met een psychiatrische problematiek, personen met een beperking, personen met kwetsbare sociaal-economische achtergrond...)...

Samen met de bevoegde ministers zal hieraan verder concreet vorm worden gegeven.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het voorliggende doelstellingenkader creëert het referentiekader waarbinnen de Vlaamse Regering zal werken. De goedkeuring ervan impliceert geen beslissing over gebeurlijk benodigde budgetten. Het integrale Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan voor deze regeerperiode wordt uiterlijk tegen september 2020 voorgelegd. Bij de projectplannen voor de geselecteerde doelstellingen zal het advies van de Inspectie van Financiën, en het akkoord van de minister van begroting, worden gevraagd. Elke beslissing die nadien genomen wordt in uitvoering van de projectplannen zal het voorwerp uitmaken van de gebruikelijke procedures. Bedoeling is dat voor de uitvoering van de projectplannen de nodige middelen geormerkt worden in de begrotingen.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 16 januari 2020.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

In een aantal strategische en operationele doelstellingen zullen de lokale besturen door de inhoudelijk bevoegde ministers uitgenodigd kunnen worden om mee te werken aan de uitvoering van de vooropgestelde prioriteiten. Dit zal steeds gebeuren in partnerschap en geen aanleiding geven tot extra administratieve verplichtingen. De kosten (o.a. extra personeelsinzet) die hier mogelijk uit voortvloeien, zullen dan ook het resultaat zijn van eigen beleidskeuzes.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

De voorliggende beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Met het Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan geef ik samen met mijn collega's in de Vlaamse Regering ruimte aan kinderen en jongeren om vanuit hun leefwereld de samenleving mee vorm te geven. Zoals men kan afleiden uit de omgevingsanalyse en de procesbeschrijving gebeurde dit steeds in nauw en veelvuldig overleg met het jeugdige middenveld. Ik zal de verschillende belanghebbenden blijven betrekken.

Na de principiële goedkeuring op 7 februari 2020 werden de adviesvragen verstuurd naar de Vlaamse Jeugdraad en het Kinderrechtencommissariaat.

Op 21 februari 2020 ontving ik het advies van het Kinderrechtencommissariaat (referentie 2019-2020/07 dd. 21/02/2020) en het spoedadvies van de Vlaamse Jeugdraad dd. 21/02/2020.

REACTIE OP DE ADVIEZEN VAN DE VLAAMSE JEUGDRAAD EN HET KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT.

De Vlaamse Jeugdraad (VJR) geeft aan tevreden te zijn dat de keuze voor de vijf prioritaire doelstellingen werd genomen. De VJR geeft enkele inhoudelijke opmerkingen mee, maar focust in zijn advies voornamelijk op de structurele elementen van het nieuwe Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan.

Het Kinderrechtencommissariaat (KRC) waardeert de vijf prioriteiten, maar stipt ook de tekortkomingen aan en geeft een aantal beleidssuggesties mee.

In het algemeen beschouwd, bevestigen de adviezen van VJR en KRC wat reeds beschreven stond in de principiële beslissing van 7 februari 2020 en wordt het voorstel van de vijf naar voren geschoven prioriteiten gevolgd.

Inhoudelijk vragen zowel de VJR als het KRC dat de Vlaamse Regering wel degelijk prioritair aandacht zou besteden aan kinder- en jongerenarmoede. Voor het KRC moet dit via het JKP; de VJR kan de beslissing volgen dat het armoedebeleid beter centraal gecoördineerd wordt in het nieuwe VAPA, maar vraagt dan wel uitdrukkelijk om als adviesraad betrokken te worden bij de totstandkoming van het nieuwe Armoedeplan.

Zoals eerder gesteld, engageer ik mij om hierover het overleg aan te gaan met de collega bevoegd voor het armoedebeleid om te garanderen dat in het gecoördineerde armoedebeleid tegemoet gekomen wordt aan de uitdagingen die rijzen met betrekking tot armoede van kinderen, jongeren en jongvolwassenen.

Wat ook in beide adviezen wordt benadrukt, is het belang van beleidsparticipatie. Kinderen en jongeren willen echt gehoord worden. In dit verband kan ik bevestigen dat de betrokkenheid van kinderen, jongeren en hun organisaties als rode draad zal worden meegenomen in alle doelstellingen als opvolging van de decretale beleidsdoelstelling inzake het verhogen van informele en formele betrokkenheid van kinderen en jongeren. Bovendien zal deelname aan en inzet voor de samenleving opgenomen worden in de prioriteit omtrent Engagement via vrijwillige inzet.

Verder ingaand op de in beide adviezen geuite bezorgdheden, wil ik garanderen dat het JKP een concretisering is van samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen en -niveaus, waarbij ook het middenveld, waaronder het jeugdwerk, en de lokale besturen betrokken worden. Elke prioriteit geldt voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen die in Vlaanderen leven en opgroeien, zoals dit ook wordt vooropgesteld in de decretale beleidsdoelstelling van het JKP waar verwezen wordt naar het creëren van brede ontwikkelingskansen. Ook diversiteit en inclusie loopt als een rode draad doorheen alles door.

Het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan speelt een belangrijke rol, maar is niet het enige beleidsinstrument om kinderrechten te realiseren.

Beide adviezen vragen eveneens om een goede monitoring en het voorzien in voldoende middelen. De opmaak en opvolging van het JKP wordt bewaakt door mijn administratie en mijn kabinet.

Het KRC geeft een aantal belangrijke aandachtspunten mee vanuit meldingen bij de Klachtenlijn en eerdere adviezen. Ook de VJR stipt aan dat het al heel wat materiaal heeft verzameld in vorige adviezen over de voorliggende prioriteiten. Dit alles wordt meegenomen als vertrekpunt voor het verdere werk binnen de projectteams.

Voor de goedkeuring van het uitgewerkte Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan zal advies gevraagd worden aan alle (strategische) adviesraden binnen de Vlaamse overheid.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan de in punt 1.3.2. van bovengenoemde nota voorgestelde selectie van prioritaire doelstellingen voor het nieuwe Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan.

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media,

Benjamin DALLE

Bijlagen:

- Advies van de Vlaamse Jeugdraad van 21 februari 2020 over Prioritaire doelstellingen voor het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP) 2020-2024
- Advies 2019-2020/07 van het Kinderrechtencommissariaat van 21 februari 2020